

BATMAN ÜNİVERSİTESİ AÇIK ERİŞİM VE KURUMSAL ARŞİV YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu yönergenin amacı, Batman Üniversitesi mensupları tarafından üretilen bilimsel, sanatsal ve entelektüel çalışmaların, Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nde depolanarak bilim dünyasının hizmetine sunulmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. Bu doğrultuda:

- a) Açık Arşiv Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü (OAI-PHM) standartlarına uygun bir açık erişim sisteminin kurulması,
- b) Batman Üniversitesinin bilimsel, sanatsal ve entelektüel birikiminin eksiksiz derlenmesi, uzun dönem korunması ve geniş kitlelerin bunlara erişiminin güvence altına alınması,
- c) Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ndeki verilerin ulusal ve uluslararası harmanlama sistemlerince harmanlanmasının sağlanması yoluyla Üniversite mensuplarının görünürlüğünün artırılması,
- ç) Atama ve yükseltmeler ile diğer kurum içi değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel ve sanatsal çalışmaların uluslararası standartlara uygun olarak depolanması ve listelenmesinin sağlanması,
- d) Batman Üniversitesinin araştırma çıktılarının açık erişim olarak yayınlanması, Batman Üniversitesinin ve dolayısıyla akademik düzeyde Türkiye'nin görünürlüğünün artırılması amaçlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu yönerge, Batman Üniversitesince doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen ve Batman Üniversitesi mensupları tarafından gerçekleştirilen tüm akademik çalışmaların Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nde depolanması ve açık erişime sunulmasıyla ilgili hükümleri kapsar.

Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nin içeriği aşağıdaki materyallerden oluşur:

- a) Açık ders materyalleri,
- b) Afiş, video kaydı,
- c) Bildiri ve sunumlar,
- ç) Bilimsel ve sanatsal dergilerde yayınlanmış makaleler,
- d) Kitap içindeki bölümler,
- e) Kitaplar,
- f) Ödüllü çalışmalar,
- g) Patent belgeleri,
- ğ) Proje çalışmaları,
- h) Raporlar,
- ı) Seminer metinleri,
- i) Teknik notlar,
- j) Yayınlanma aşamasında olan makaleler,
- k) Yüksek lisans ve doktora tezleri vb.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c, 42/d maddelerine ve Yükseköğretim Kurulu Yükseköğretim Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Politikasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönergede geçen:

- a) Açık erişim: Araştırmacıların, bilimsel ve sanatsal çıktıların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık internet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmelerini,

- b) Açık erişim sistemi: Üniversite mensuplarının ürettiği, bilimsel ve sanatsal çıktıların dijital ortamda toplandığı, saklandığı, indekslendiği, uzun dönem korunduğu ve dağıtımının sağlandığı hizmetler bütününe içeren açık erişim sistemini,
- c) Akademik çalışma: Batman Üniversitesi mensuplarının oluşturduğu faaliyetleri ve aldıkları fonlar sonucu ortaya çıkardıkları tüm araştırma sonuçlarını,
- ç) Ambargo: Araştırma sonuçlarının belli bir süre (6-12 ay) erişime kapalı olmasını,
- d) Batman Üniversitesi Mensubu: Batman Üniversitesi'nin personelini, yüksek lisans ve doktora öğrencilerini,
- e) Daire Başkanlığı: Batman Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığını,
- f) Depolama: Bir üniversite mensubunun entelektüel katkı sağladığı akademik çalışmasını Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ne depolama sürecini,
- g) İvedi arşivleme/opsiyonel erişim: Akademik çalışmaların birer kopyasının yayın tarihinden geç olmamak şartı ile Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nde depolanması sürecini,
- ğ) Kişisel arşivleme: Bir Batman Üniversitesi mensubunun entelektüel katkı sağladığı çalışmasını Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nde depolamasını içeren süreci,
- h) Rektör: Batman Üniversitesi Rektörünü,
- ı) Senato: Batman Üniversitesi Senatosunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki ve Sorumluluklar, Kaynaklardan Yararlanma Hakkı ve Açık Erişim Danışma Kurulu

Batman Üniversitesi mensuplarının sorumlulukları

MADDE 5 - (1) Batman Üniversitesi mensuplarının sorumlulukları şunlardır:

- a) Bulunulan yıl içerisinde gerçekleştirdikleri bilimsel ve sanatsal çalışmalarını, ambargo ve benzeri şartlar sebebiyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece, en geç ilgili öğretim yılı sonuna kadar Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ne depolar. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştikten sonra, patent yayını ile aynı tarihte depolanır.
- b) Batman Üniversitesinin yüksek lisans ve doktora öğrencileri tezlerini bitirdiklerinde, en geç bir ay içerisinde Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ne depolar. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar, başvuru gerçekleştikten sonra patent yayını ile aynı tarihte depolanır.
- c) Batman Üniversitesi mensupları birden fazla kurumdan, birden fazla yazarın işbirliği ile yaptıkları çalışmaları Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ne depolar.
- ç) Birden fazla Batman Üniversitesi mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda kaynağın depolanmasını bir yazar yapar.
- d) Her Batman Üniversitesi mensubu, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmalarının, ambargo ve benzeri şartlar sebebiyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece son sürümlerinin Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ne depolanmasını onaylar.
- e) Her Batman Üniversitesi mensubu, entelektüel katkı sağladığı çalışmasının Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ne kamuya açık olarak dağıtım ve koruma prensiplerine uygun olarak depolanacağını kabul eder.
- f) Yasal şartlar çerçevesinde, her Batman Üniversitesi mensubu, çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların şartlarını ihlal etmeyecek şekilde tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ne depolamaya onay verir.

Daire başkanlığının sorumlulukları

MADDE 6 - (1) Daire başkanlığının sorumlulukları şunlardır:

a) Daire başkanlığı, Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi çalışması ile bu gerekliliği yerine getirmekle sorumludur.

b) Batman Üniversitesi mensuplarını Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nden haberdar etmek amacıyla, bilgilendirme kılavuzları hazırlar, gerekli tanıtım ve bilgilendirme çalışmalarını yapar.

c) Batman Üniversitesi mensuplarının Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ne aktardıkları bilimsel ve sanatsal çalışmaların kayıtlarını Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü (OAI-PMH) standartlarına göre kontrol eder.

ç) Gerekli durumlarda düzeltme için Batman Üniversitesi mensuplarıyla birlikte çalışır.

d) Lisansüstü ve doktora tezlerinin elektronik kopyalarının Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nde depolanması için enstitüler ile birlikte gerekli düzenlemeleri yapar.

e) Öğretim elemanları ve lisansüstü program öğrencileri tarafından üretilen ve kurumun bilimsel, sanatsal ve entelektüel varlığını oluşturan çalışmaların Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi aracılığı ile erişime sunulması, uzun dönem korunarak saklanması ve güvenlik altında tutulması için gerekli teknik alt yapıyı, bilgi işlem daire başkanlığı ile birlikte kurar ve yürütür.

f) Uluslararası açık arşiv protokol ve projelerine Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nin dâhil edilmesi yönünde gerekli çalışmaları yapar.

g) Kurumsal arşiv çalışmasına yönelik olarak diğer üniversite ve kurumlarla yapılacak anlaşmaları ve işbirliklerini, Rektörlük onayına sunmak üzere gerekli çalışmaları yapar ve yürütür.

Bölüm başkanlıklarının sorumlulukları

MADDE 7- (1) Bölüm başkanlıklarının sorumlulukları şunlardır:

a) Öğretim elemanlarının yayınlarını Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv

Sistemi'nde depolamaları için bilgilendirme yapar.

b) Öğretim elemanlarının tamamlanmış yıllık performans değerlendirme raporlarının bir kopyasını rektörlüğe iletmek üzere dekanlığa/müdürlüğe gönderir.

c) Rektörlük tarafından gönderilen istekleri inceler ve öğretim elemanlarına gerekli uyarıları yapar.

Bilgi işlem daire başkanlığının sorumlulukları

MADDE 8 - (1) Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi yazılımının kuruluşu, güncellenmesi, yedeklenmesi, uzun dönem korunarak saklanması, güvenliğinin sağlanması ve Ulusal Akademik Arşiv Sistemine açık erişim standartlarında veri aktarılması süreçlerini yürütür

Bilgi kaynaklarını yayımlama ve yararlanma hakkı

MADDE 9 - (1) Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nde bilgi kaynaklarını yayımlama ve onlardan yararlanma hakkı, aşağıda belirlenen şartlarda gerçekleştirilir.

a) Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ndeki çalışmaların tam metinlerine serbest erişim, yazarın kararına ve yayının telif hakkı durumuna bağlıdır.

b) Kullanıcılar Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nde kayıtlı çalışmalara serbestçe erişip kullanabilir.

c) Batman Üniversitesi mensupları, Üniversitede çalıştıkları sürece ürettikleri her türlü bilimsel ve sanatsal çalışmayı, internet aracılığı ile işlem yaparak Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nde yayımlamak üzere kaydedebilir.

ç) Telif hakkı üçüncü kişi veya kurumlarda olan yayınların özetleri ve künyeleri, telif hakkı şartlarına göre Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'ne kaydedilir.

d) Batman Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Sistemi'nde yer alan bilgi kaynakları kullanıldığında, kullanan kişi tarafından kaynak gösterilmesi, bilimsel ve sanatsal etik açısından zorunludur.

Açık erişim danışma kurulu

MADDE 10 - (1) İlk üç yıl içerisinde her yıl, üç yılın sonunda takip eden dönemlerde her üç yılda bir Batman Üniversitesi Akademik Arşiv Sistemi Yönergesini değerlendirmek, gerekli gördüğü hallerde yönergeyi revize etmek veya değiştirme çalışmaları yapmak üzere Akademik Arşiv Sistemi Danışma Kurulu oluşturulmuştur. Kurul;

- a) Rektör veya görevlendireceği Rektör yardımcısı
- b) Fakülte Dekanları veya Temsilcileri
- c) Yüksekokul Müdürleri veya Temsilcileri
- ç) Enstitü Müdürleri veya Temsilcileri
- d) Meslek Yüksekokulu Müdürleri veya Temsilcileri
- e) Batman Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanından oluşur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yönergenin etkin olarak uygulanması

MADDE 11 - (1) Bu Yönergenin uygulanmasında ve gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde rektörlük yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu yönerge, senato tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 - (1) Bu yönerge hükümlerini Rektör yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senato'nun	
Tarihi	Sayısı
13/07/2020	2020/15-09
Yönergede Değişiklik Yapılan Senato'nun	
Tarihi	Sayısı